

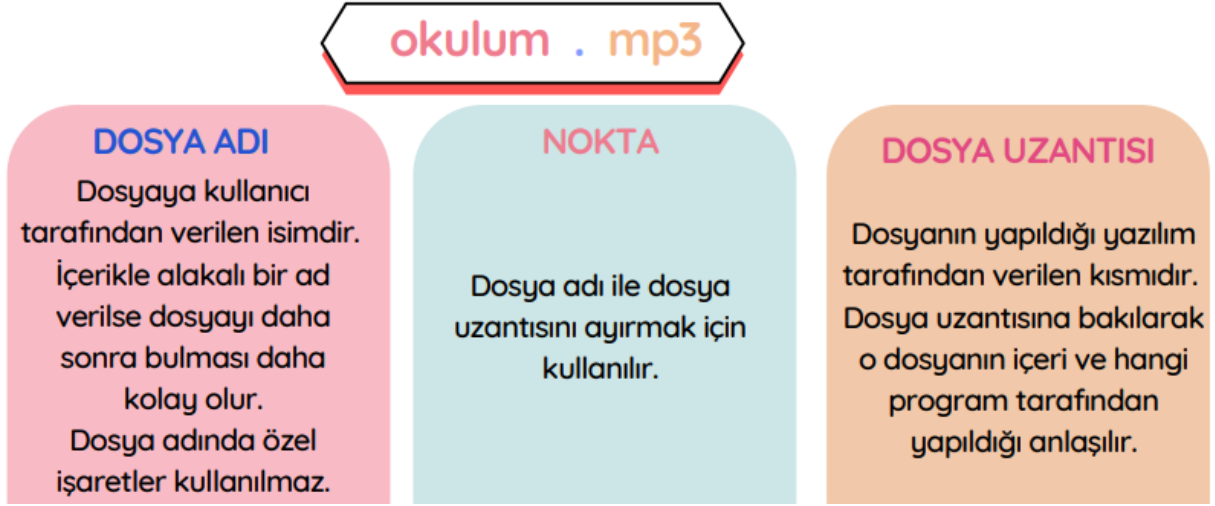
6.Sınıf 1.Ünite (Bilişim Teknolojileri) DOSYALARIM NEREDE?

Dosya Nedir?

Herhangi bir yazılımda kaydet dediğimiz anda oluşan birimlere **Dosya** denir. Dosya içerisindeki bilgiler; resim, metin, çizim, ses ve video gibi içerikler olabilir. Dosyaları defterlerimiz gibi düşünebiliriz. (Resim defterimiz, bilişim defterimiz, müzik defterimiz vb.)

DOSYA İSİMLENDİRİLMESİ

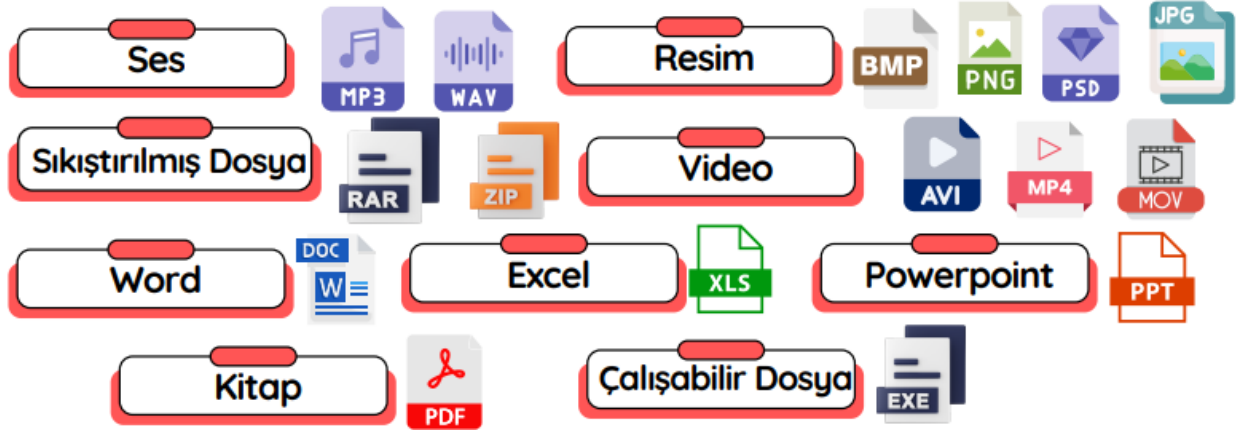
Dosyaların isimlendirilmesi 3 bölümden oluşur.

Dosyaya isim verirken aşağıdaki karakterleri kullanamayız:

< > : ? / \ | “ *

BAŞLICA DOSYA UZANTILARI

Klasör Nedir?

Aynı ortak özelliğe sahip dosyaların bir arada tutulduğu bölümlere **Klasör** denir. Dosya ve klasör kavramlarını birbirine karıştırmayın. Örneğin elinizde A, B, C isimli müzikleriniz D, E, F isimli filmlerinizi olsun. Bilgisayarda bunları saklarken A, B, C isimli DOSYALARIMIZ için MÜZİK isimli bir klasör oluşturur ve müzikleri onun içine atarız. D, E, F isimli DOSYALARIMIZ için FİLMLEER isimli bir klasör oluşturur ve filmleri de onun içine atarız. Bu şekilde dosyaları klasör içerisinde saklarsak; istediğimiz dosyaları tekrar aradığımız zaman bizlerin bulması kolay olur.

Bilgisayarda yeni bir klasör oluşturmak içinse masaüstünde faremizin sağ tuşuna basar oradan yeni - klasör seçeneğini seçeriz.

Bulut Depolama Nedir?

Bulut depolama; saklamak istediğimiz dosyaları internet ortamında sanal olarak bizler için ayrılmış alanlarda saklamaya yarayan yerlere verilen isimdir. Bulut depolama hizmeti sayesinde dosya ve klasörlerimize internetin olduğu her yerden her zaman erişebilmekteyiz.

Bulut Depolamanın Sağladığı Faydalar

- Dosyaların her yerden ve her zaman ulaşılabilir olması,
- Buluta yüklenen dosyaların bilgisayarda yer kaplamaması,
- Birçok hizmetin ücretsiz olması,
- Bilgisayarın bozulması, çökmesi durumunda dosyaların zarar görmemesi gibi kolaylıklar sağlamaktadır.

Peki bulut depolamaları kullanırken güvenlik anlamında riskler yok mudur? Elbette bazı güvenlik riskleri de vardır. **Bu riskler:**

- 1) Eğer bulut depolama hesabınız başkaları tarafından ele geçirilirse; tüm verileriniz yani tüm bilgileriniz elinizden uçup gidebilir.
- 2) Herhangi bir yanlışlık durumunda (bu siz den ya da hizmet aldığınız firmadan kaynaklanabilir) dosyalarınız herkesin elinize geçebilir.
- 3) Hizmet aldığınız firmanın; artık hizmet vermeyeceğini söylemesi sonucu dosyalarınız risk altına girebilir.

Dosya Sıkıştırma Nasıl Yapılır?

Dosya sıkıştırma işlemi bizlere fazladan alan yaratması açısından çok ama çok önemlidir. Diyelim ki 20 GB lık bir resim arşiviniz var. Eğer bu 20 GB lık resim dosyanızı sıkıştırma işlemi yaparsanız 18 GB a düşer ve size 2 GB fazlalık alan sağlanmış olur. Dosya sıkıştırmaya örnek olarak RAR ve ZIP verilebilir.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) ARTIK DAHA BİLİNÇLİYİM

Etiği Nedir?

Doğru ile yanlış, haklı ile haksız, iyi ile kötüyü, adil ile adil olmayı ayırt etmek, bunun sonucunda da doğru, haklı, iyi ve adil olduğuna inandığımız şeyleri yapmaktır. Kısacası iyi ve doğru olanı yapmaktır.

İnternet Etiği Nedir?

İnternet üzerinde iletişimde bulunurken doğru ve ahlaki olan davranışlarla, yanlış ve ahlaki olmayan davranışları belirleyen kurallar bütünüdür. Kısacası gerçek hayatta insanlara gösterdiğiniz saygı ve nezaketin internet ortamında da gösterilmesidir.

İnternet Etiğine Uygun Davranışlar Nelerdir?

- İnternet'i insanlara zarar vermek için kullanmamalıyız.
- Başkalarının İnternet'te yaptığı çalışmalara engel olmamalıyız.
- Başkalarının gizli ve kişisel dosyalarına İnternet yoluyla ulaşmamalıyız.
- Bilgilerin doğruluğunu tam olarak emin olmadan bilgileri savunmamalıyız.
- Ücretini ödemediğimiz yazılımları kopyalayıp kendi malımız gibi kullanmamalıyız.
- Başkalarının elektronik iletişim kaynaklarını izinsiz kullanmamalıyız.
- Elektronik iletişim ortamını başkalarının haklarına saygı göstererek kullanmalıyız.
- İletişim sürecinde kullandığımız dilin doğuracağı sonuçları önceden düşünmeliyiz.

Siber Zorbalık Nedir?

Kişi veya grupların bilişim teknolojisi cihazlarını diğer bireylere zarar vermek amacıyla kötü niyetle ve tekrarlayan şekilde kullanmasına **SİBER ZORBALIK** denir.

Siber Zorba Olmamak İçin Yapılması Gerekenler

- 1) Arkadaşlarıyla yaptığın kişisel görüşmeleri kaydetme ve hiç bir yerde paylaşma.
- 2) Kişinin sosyal medya hesabından ondan izinsiz paylaşımlar yapma onun izni olmadan herhangi bir fotoğrafta onu etiketleme.
- 3) İnsanları rahatsız edici şekilde çok fazla mesajlar gönderme
- 4) Kişilerle ilgili olmayan yanlış bilgileri internette paylaşma
- 5) İnternet kullanımı esnasında nazik ve kibar ol

Siber Zorbalıktan Korunma Yolları

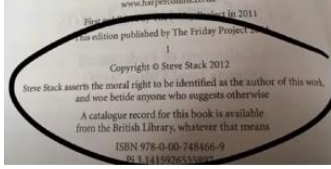
- 1) İlk olarak sakin olun. Panik yapmayın.
- 2) Size zorbalık yapan kişiye cevap vermeyin, hatta engelleyin bir daha size mesaj atmasın.
- 3) Sizi rahatsız edecek şekilde attığı mesajları kayıtlı edin ve aile büyüklerinizden biriyle polise şikayette bulunun.
- 4) Siber zorbalığa maruz kaldığınızda bunu mutlaka aile büyüklerinizden biriyle paylaşın.
- 5) İnternet üzerinden tanımadığınız insanlarla lütfen görüşmeyin, konuşmayın, mesajlaşmayın.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) YARATICI ÜRÜNLERİMİZ NASIL KORUNUYOR?

Telif Hakkı Ne Demek?

Bir kişinin düşünerek ürettiği orijinal ürünler üzerindeki hukuki haklarına **TELİF HAKKI** denir. Bir eserin kullanım, paylaşım ve değiştirme işlemlerinin telif sahibinin iznine göre yapılmasını kapsar. Eserin telif haklarının kime ait olduğunu ise eserin başındaki bölümde yer alan **copyright** kısmında yazar. Eser sahibinin izniyle çoğaltılan ürünlere **orijinal ürün** adı verilir. Bir ürünün orijinal olduğunu **bandrollü** olmasından anlayabiliriz.

Eser sahibinden izinsiz çoğaltılıp dağıtılan ürünlere **korsan ürün** denir. Korsan ürün kullanmak ve dağıtmak suçtur. Telif haklarının ihlali kapsamında 6 ay ile 5 yıla kadar hapis cezası ve yüzbinlerce lira para cezası uygulanabilir. Bir eserin telifli olması onu kullanamayız anlamına gelmez. Eserleri kullanırken şunlara dikkat etmeliyiz.

Telif hakları ile ilgili şikâyetlerinizi bildirmek için telifhaklari.gov.tr adresini kullanabilirsiniz.

İnternette ya da günlük hayatta karşılaştığımız bir eseri doğru kullanmak için aşağıda yer alan maddelere dikkat etmemiz gerekir:

- 1) Eserin kime ait olduğuna bakmalısın. Eserin kimin tarafından üretildiğini ortaya çıkarıldığını bilmek bizim için avantaj olacaktır.
- 2) Eseri sahibinin izin verdiği şekilde kullanmalısın. Eser sahibi ürününü belirli şartlarla kullanıma sunmuş olabilir. Örneğin; Bilişimci Ruh adlı internet sitesi içerisinde yer alan içerikleri herkes kullanabilir ama kaynak belirterek.
- 3) Eseri kullanmak için en azından e-posta ile eserin sahibine ulaşım izin almalısın.
- 4) Eseri kullandığında sahibine atıf yapmalısın. Atıf yapmak demek aslında kaynak belirtmek demektir.
- 5) Eğer gerekli ise eserin kullanım bedelini ödemelisin. Bazen eser sahipleri ürünlerinin kullanımı için bir bedel isteyebilirler. Eğer o eseri kullanmak isterseniz mutlaka eser sahibine bunun bedelini ödemelisiniz.

Adil Kullanım Nedir?

Eserin izin alınmadan kullanılabilceği durumları adil kullanım belirler.

- 1) Eserin belirli bir bölümünü kullanmak,
- 2) Eseri eğitim amaçlı kullanmak,
- 3) Eseri ticari amaç dışında kullanmak adil kullanım kapsamında olabilir.

Açık Erişim Nedir?

Ücretsiz ve açık erişim herkesin her yerde ve her zaman bilgiye erişmesini mümkün kılar. Kullanıcılar materyaller üzerinde değişiklik yapabilir ya da farklı materyalleri birleştirerek kullanabilirler.

Yaratıcı Birliktelik (Creative Commons)

Eserlerin sahiplerinin izin verdiği şekilde kullanılabilcek bir lisans türüdür.

Yaratıcı birliktelik sembolünün (CC) olduğu eserler telif hakları çerçevesinde kopyalanabilir, dağıtılabilir, düzenlenebilir ve birleştirilebilir.

- Her hakkı saklıdır.
- Kamu malıdır. Telif süresi bittiği için telif hakkı olmadan kullanabilirsin.
- Bazı hakları saklıdır.
- Hiçbir hakkı saklı değil. Serbestçe kullanabilirsin.
- Sahibine atıf yapmalısın.
- Aynı lisans türü ile lisanslarsan değiştirip, kopyalayıp kullanabilirsin.
- Eseri ticari amaçla kullanamazsın.
- Eseri türetemezsin.

LİSANS

Bir yazılımın nasıl kullanılabileceğini belirleyen kuralların düzenlenmesine **lisans** denir.

Lisans Türleri

Geliştirme Aşaması (Beta): Henüz tamamlanmamış, kullanıcıların deneme yapması ve yazılımdaki hataların bulunması için piyasaya sürülen yazılımlardır.

Demo yazılım ile trial yazılımı birbirine karıştırmayın. Trial yazılımlarda programın tüm özellikleri belirli bir süre kullanılır, demo yazılımda ise programın bazı özellikleri çok uzun süre kullanılabilir. İki farklı kavramlardır.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) DİJİTAL DÜNYANIN SUÇLULARI

1) Bilişim Suçu Nedir?

Bilişim teknolojileri kullanarak insanlara ya da kurumlara maddi ve manevi zarar vermek bilişim suçudur. Örnek vermek gerekirse internet üzerinden bankaları hacklemek bilişim suçu kapsamında değerlendirilebilir.

Bilişim Suçları Nelerdir?

- 1) İnsanların kullandıkları bilgisayar sistemlerine onlardan izinsiz girmek bilişim suçlarına örnek olarak verilebilir.
- 2) Bilişim sistemleri içerisinde yer alan verileri çalma, değiştirme, sahibinden izinsiz farklı platformlarda paylaşma bilişim suçları kapsamında değerlendirilir.
- 3) Kanunla korunan yazılımları izin almadan ve ücretsiz bir şekilde kullanmak bilişim suçları kapsamında değerlendirilmektedir.
- 4) Yasa dışı yayınlar yapmak.
- 5) İnternet üzerinden insanları dolandırmak.
- 6) Bilişim yoluyla hakaret ve şantaj da bilişim suçları kapsamına girmektedir.
- 7) Kredi kartı dolandırıcılığı
- 8) Başkaları adına sosyal medyada sahte hesapların açılması.

Kısaca internet, bilgisayar, telefon vb. teknolojik aletler kullanarak işlenen suçlara bilişim suçları diyebiliriz.

Bilişim Suçlarına Maruz Kalırsak Ne Yapmalıyız?

Özellikle zararlı içerik sunan web sayfalarını şikâyet etmeliyiz. Bu tarz siteleri Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet İhbar Merkezi'ne (. ihbarweb.org.tr adresine) şikâyet edebiliriz.

Kendisini polis olarak tanıtarak arayan, telefon numaranızın bir suça karıştığını belirten ve bu konuda kendilerine yardım etmeniz için telefonu kapatmamanızı ve iletişim bilgilerinizi paylaşmanızı isteyen biri varsa bu kişi kesinlikle dolandırıcıdır ve sizi kandırmaya çalışmaktadır.

Çünkü polisler bu şekilde arayıp size bilgi vermezler. Lütfen bu tarz aramalarda hemen telefonu kapatıp 155 i arayıp gerçek polislerle ulaşarak ilgili numarayı şikâyet ediniz.

İndirim kuponu kazandınız yazan mesaj aldıysan, kuponu almak için bir bağlantıyı açman gerekiyor şeklinde gördüğünüz bağlantılarda yine zararlı bağlantılardır. Eğer bu tarz bağlantılara tıklar ve bilgisayarına ya da telefonuna herhangi bir program indirirsen, yüksek ihtimalle cihazına virüs girmiştir ve dolandırılmak üzeresindir. Lütfen bu tarz bağlantılara tıklamayın hatta bu tarz içerikleri şikâyet edin.

2) Siber Aklımı Seveyim

SİBER AKLIMI SEVEYİM!

Güvenli olmayan web sitelerinde;

- Üye olma!
- Alışveriş yapma!
- Bağlantılara tıklama!
- Haberlere hemen inanma!
- Dosya indirme!
- Güvenlik yazılımı kullan!
- Tanmadığın kişilerle iletişime geçme!

Elektronik posta eklerini açarken dikkatli ol!

Telefonda polis, banka görevlisi, hakim, savcı, müşteri hizmetleri personeli gibi arayan kişilere kişisel bilgilerini verme!

Karşıdaki kişinin tanıdığı bir kişinin hesabını izinsiz kullanabileceğini unutma!

İnternette emin olmadığın bilgileri paylaşma!

Mümkünse önemli bilgilerin olduğu bilgisayar ile internete bağlanma!

İNTERNETTE HİÇBİR ZAMAN TAM GÜVENDE OLAMAYACAĞINI UNUTMA!